

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΡΗΤΟΡΙΚΗ

1361 b Καλά γηρατειά είναι αυτά που έρχονται με αργό ρυθμό, δίχως λύπες και στενοχώριες· δεν έχει πράγματι καλά γεράματα ούτε αυτός που γερνάει γρήγορα ούτε αυτός που γερνάει μεν σιγά σιγά, με λύπες όμως και με στενοχώριες. Το πράγμα εξαρτάται, επίσης, από τα σωματικά χαρίσματα και από την καλή τύχη· γιατί αν δεν είναι κανείς απαλλαγμένος από αρρώστιες και αν δεν είναι σωματικά δυνατός, **δεν γίνεται να μην υποφέρει· και, πάλι, δίχως καλή τύχη δεν θα μπορέσει να ζήσει για πολλά χρόνια χωρίς τα βάσανα των γηρατειών. Πέρα όμως από την υγεία και τη σωματική δύναμη υπάρχει και ένα άλλο στοιχείο που οδηγεί στη μακροβιότητα**· πολλοί, πράγματι, είναι μακρόβιοι και δίχως να έχουν τα σωματικά αυτά χαρίσματα, η λεπτομερειακή όμως συζήτηση αυτού του θέματος δεν έχει αυτή τη στιγμή κανένα νόημα.

Η πολυφιλία και η χρηστοφιλία εύκολα γίνονται αντιληπτές, αν ορισθεί ο φίλος: Φίλος είναι το πρόσωπο που εργάζεται για να εξασφαλίσει σε κάποιον άλλον ό,τι θεωρεί πως είναι καλό γι' αυτόν. Όποιος λοιπόν έχει πολλούς ανθρώπους που δείχνουν τέτοια διάθεση απέναντι του, αυτός είναι πολύφίλος· αν αυτοί είναι και χρηστοί άνθρωποι, τότε είναι χρηστόφίλος.

Καλή τύχη είναι 1362a να αποκτά κανείς και να έχει ή όλα ή τα πιο πολλά ή τα σημαντικότερα από τα αγαθά που οφείλονται στην τύχη. Η τύχη είναι αιτία μερικών αγαθών που μπορούν να παράγονται και από τις τέχνες, και πολλών όμως άλλων που δεν έχουν καμία σχέση με τις τέχνες, όπως π.χ. αυτών που η αρχή τους βρίσκεται στη φύση (δεν αποκλείεται, ωστόσο, η τύχη να είναι και αντίθετη προς τη φύση): αιτία της υγείας είναι η τέχνη, της ομορφιάς και του παραστήματος η φύση. Γενικά στην τύχη οφείλονται τα αγαθά που προκαλούν τον φθόνο. Η τύχη είναι επίσης η αιτία αγαθών που είναι πέρα από κάθε λογική προσδοκία, όπως π.χ. όταν όλα τα αδέρφια είναι άσχημα και μόνο ένα είναι όμορφο, ή οι άλλοι δεν είδαν τον θησαυρό, ενώ αυτός τον βρήκε, ή αν το βέλος πέτυχε τον διπλανό του και όχι αυτόν, ή αν κάποιος που σύχναζε σε ορισμένο μέρος ήταν ο μόνος που δεν πήγε εκεί, ενώ αυτοί που πήγαν εκεί για πρώτη φορά, βρήκαν τον θάνατο: όλα αυτά μοιάζουν να είναι παραδείγματα καλής τύχης. Όσο για την αρετή, επειδή αυτή είναι ο στενότερα δεμένος με τις διάφορες μορφές επαίνου τόπος, θα δώσουμε τον ορισμό της, όταν θα μιλήσουμε για τον έπαινο.

Μτφρ. Δημήτριος Λυπουρλής. 2002, 2004. *Αριστοτέλης, "Ρητορική"*. Τόμος 1ος: Βιβλίο Α, τόμος 2ος: Βιβλία Β-Γ. Θεσσαλονίκη: Ζήτρος.

© 2002, 2004 Εκδόσεις Ζήτρος